

Ar yra lyderystės kryptys? Kokios jos?

Prof. dr. Vilma Žydžiūnaitė
VDU, Edukologijos katedra
2016/02/25

Lyderystės scenarijaus komponentai

- “ Problemos aprašymas / identifikavimas
- “ Pokyčio vizijos suformulavimas
- “ Pokyčio procesas
- “ Pasiektas rezultatas
- “ Refleksija

*Dalyvaujanti
lyderystė*

- “ Pokytį skatinantis kontekstas ir poreikis susijęs su visuomenės, šalies ir politine situacija.
- “ Pokyčio aktualumas išryškėja šalyje vykstančių socialinių, politinių ir ekonominių transformacijų kontekste.
- “ Pokytį skatinantis kontekstas ir poreikis susijęs su asmeninės patirties apmąstymu: ką išmokau, ką noriu keisti, kas man kelia įtampą veikiant, kas kelia pasitikėjimą savo profesionalumu? Ir t.t.

“ Kuriant pokyčio viziją svarbi asmeninė iniciatyva, tačiau šios vizijos kūrimas neefektyvus be kolektyvinio veikimo.

“ Profesinė grupė veikdama mokosi vykdyti iniciatyvas, atsižvelgdama į šalies politines transformacijas.

“ Pokyčio procese prasmingas įvairių interesų grupių suderinamumas – idėjiniame ir veikimo lygmenyse.

“ Pasiiekto rezultato etape ypatingą reikšmę turi mokyklos bendruomeniškumas.

Igalinanti
kooperatyvi
lyderystė

“ Pokytį skatinantis kontekstas ir poreikis susijęs su mokyklos vadovo prisiimama atsakomybe už mokyklos bendruomenės įgalinimą kaitai, nereikalaujant pasiekti rezultatų.

“ Pokyčio vizijos etape mokyklos bendruomenė įsigalina veikti kartu, identifikuoja save su inovatyvios mokyklos idėja.

“ Pokyčio procese mokyklos vadovų vadovavimas virsta kooperatyvia lyderyste mokyklos bendruomenėje.

“ Pasiiektų rezultatų etape išryškėja atsakinga mokyklos kaita veikiant sutelktai ir čia yra aktualūs lyderystės rezultatai.

**Bendradarbiaujanti
lyderystė**

“ Pokyčio kontekstas ir poreikis susijęs su mokyklos veiklos specifiškumu ir išskirtinumu lokaliajoje geografijoje.

“ Šiame etape svarbu identifikuoti įgalinimo lyderystei šaltinius.

“ Pokyčio vizijos etape mokytojai įgalinami prisiimti atsakomybę rengiant ir organizuojant konkrečias veiklas, atsipindinčias mokyklos įvaizdį, pasiekimus, todėl aktualu suvokti vykstančius reiškinius, kurie yra įgalinimo lyderystei šaltiniai.

“ Pokyčio procese mokytojai save įgalina kurti veiklos kokybės kriterijus, paskirsto atsakomybes sau ir mokyklos administracijai.

“ Tokie sprendimai sudaro galimybes objektyviai vertinti ir suprasti įgalinimo lyderystei reiškinius mokykloje, suvokti lyderystės raiškos kontekstus, gebėti taikyti konkrečias lyderystės strategijas.

“Pasiiektų rezultatų etape
susidarius galimybėms
reikštis mokytojų lyderystei
mokyklos administracija
pasitiki mokytojų
kompetencija, suteikia jiems
galimybių vadovauti
veikloms, atspindinčioms
mokyklos įvaizdį
visuomenėje.

Tvari lyderysté

“ Pokytį skatinantis kontekstas ir poreikis susijęs su mokyklos veiklos sutelktumu atliepiant šalies švietimo kaitos reikalavimus.

“ Tačiau priežastys, reiškiniai, kontekstas, strategijos yra būtini indikatoriai, kuriuos mokykla turi nuolatos vertinti bei apibendrinti, kad sėkmingai judėtų į priekį, orientuodamasi į kaitą.

“ Pokyčio vizijos etape mokyklos bendruomenė veikia bendrai ir sutelktai, mokydami vieni iš kitų.

“ Pokyčio procese mokyklos bendruomenė sąmoningai prisiima atsakomybę už kaitos vykdymą ir siekiamus rezultatus.

“ Šiame etape neaktualizuojamos priežastys, bet svarbu nuolatos vertinti ir mokytis iš patirties, susitelkiant į įgalinimo lyderystei reiškinius, lyderystės raiškos kontekstą, lyderystės padarinius.

“ Pasiiektų rezultatų etape mokyklos bendruomenei veikiant sutelktai susidaro galimybės iškilti lyderiams ir jie mokyklos bendruomenėje yra palaikomi.

“ Šie lyderiai savo charizma ir pasiekimais veda kitus bendruomenės narius vykdam mokyklai aktualią viziją ir misiją.

“ Šiame kontekste į bendruomeninį veikimą įsitraukia ir mokyklos administracija.

“ Refleksijos etape mokyklos bendruomenė sąmoningai suvokia savo atsakomybę už nuolatinį tobulėjimą, bendruomeninį mokymąsi ir naujų rezultatų siekimą kaitos sąlygomis.

**Transformacinė
lyderystė**

“ Pokytį skatinančiame etape turi būti identifikuojama priežastis – kam reikalingas pokytis?

“ Pokyčio vizijos etape, kai individuali mokyklos vadovo vizija ir iniciatyva įgyvendinama įgalinama tėvus atstovauti, reikšmingi yra įgalinimo lyderystei reiškiniai, lyderystės raiškos kontekstas ir strategijos.

“ Pokyčio procese mokyklos bendruomenė pasiryžta pokyčiui ir veikimui, neturėdama stipraus išorinio valdžios struktūrų palaikymo.

“ Čia svarbi bendruomenės identifikacija su pokyčio idėjos vizija ir siekiamu tikslu.

“Pasiiektų rezultatų etape išsiplētus kolektyviniam veikimui nuo institucinio iki tarpinstitucinio ir šalies masto, remiantis bendradarbiavimu ir konkrečių interesų atstovavimu, svarbu identifikuoti įgalinimo lyderystei reiškinius, lyderystės raiškos kontekstą ir strategijas, apibrėžti pasiektus rezultatus.

“ Refleksijos etape
aktualizuojamas stabilus
veiklos tęstinumas; svarbus
rezultatas, apimantis
veikimą ir nuolatinį
tęstinumą bei perimamumą.

Daliné lyderysté

“ Pokytį skatinantis kontekstas ir poreikis susijęs su mokyklos mokytojų “stigmomis” - gajais ugdymo stereotipais.

“ Pokyčio vizijos etape siekiama ugdymo programomis tenkinti mokinių poreikius, tačiau galimybė būti lyderiu inovatyvaus mokymo/si įgyvendinime ir kaitos vizijos kūrime pirmiausia suteikiama mokyklos vadovui.

“ Pokyčio procese optimizuojamas ugdymo procesas, lyderiaujant mokyklos vadovybei, tačiau mokyklos iniciatyvos ir pavienės inovatyviai veiklai išsigalimas jau pastebimi. mokykloje

“ Pasielktų rezultatų etape mokytojai išsigalina inovatyviai dirbti, plėtodami veiklą nuo individualių iniciatyvų link grupių.

“ Reflektavimo etape aktualizuojamas bendradarbiavimas visuose mokyklos lygmenyse.

*Autokratine
lyderyste*

“ Pokyčio skatinime įgyvendinamos mokyklos iniciatyvos privaloma tvarka per įgalintas veikti mokytojų grupes.

“ Pokyčio procese mokyklos administracijos inicijuojamas privalomas mokytojų įsigalimas veikloms.

“ Pasiiekto rezultato etape akcentuojamas mokyklos statusas.

“ Refleksijos etape mokyklos vadovų aktyvumas būtinas – jie įgalina paskirtą veiklos grupę tęsti veiklas, kurios kuria pozityvų mokyklos įvaizdį, todėl reflektuojamos tik konkrečios lyderystės raiškos strategijos ir konkretūs rezultatai.

**Kokią lyderystę
pasirinkote ar norite
pasirinkti?**

Kas svarbu?

Individualumas versus bendruomeniškumas

Aš versus kiti

Aš virš kitų versus su kitais

- “ Atsakingumas
- “ Autonomiškumas
- “ Motyvuotumas
- “ Pasitikėjimas savo asmenybės potencialumu ir profesiniu pajėgumu
- “ Žmogiškasis ir profesinis orumas

Kas svarbu?

“ Dalijimasis patirtimi

“ Lyderystės skatinimo priemonės

“ Požiūris, kad lyderiais gali būti visi

“ Investicijos į lyderių ugdymą

“ Aukšta profesinė kvalifikacija ir kompetentingumas

“ Kolegų palaikymas

Karjeros galimybės

Gebėjimas daryti įtaką

Palankus mokyklos vadovų požiūris į lyderystę

Iniciatyvumo ir atsakomybės skatinimas

Kokios lyderystės
mokykloje kryptys?

Ačiū už dėmesį